

CATECHISMUS ZONDAG 6

Ds. D. Chr. Overduin 6 december 1987

Catechismus zondag 6

Schriftlezing : 1 Johannes 1

Zingen : Psalm 24 : 4
 24 : 5
 89 : 2,3,4
 89 : 5

De 6e Zondag.

VRAAG 16: Waarom moet Hij een waarachtig en rechtvaardig mens zijn?

ANTWOORD: Omdat de rechtvaardigheid Gods vorderde, dat de menselijke natuur, die gezondigd had, voor de zonde betaalde; en dat een mens, zelf zondaar zijnde, niet kon voor anderen betalen.

VRAAG 17: Waarom moet Hij tegelijk waarachtig God zijn?

ANTWOORD: Omdat Hij, uit kracht zijner Godheid, den last van den toorn Gods, aan zijn mensheid zou kunnen dragen, en ons de gerechtigheid en het leven zou kunnen verwerven en wedergeven.

VRAAG 18: Maar wie is deze Middelaar, die tegelijk waarachtig God en een waarachtig en rechtvaardig mens is?

ANTWOORD: Onze Heere Jezus Christus, die ons van God tot wijsheid, rechtvaardigheid, heiligmaking, en tot een volkomen verlossing geschonken is.

VRAAG 19: Waaruit weet gij dat?

ANTWOORD: Uit het heilig Evangelie, hetwelk God zelf eerstelijk in het Paradijs heeft geopenbaard, en daarna door de heilige patriarchen en profeten laten verkondigen, en door de offeranden en andere ceremoniën der wet laten voorbeelden, en ten laatste door zijn eniggeboren Zoon vervuld.

CATECHISMUS ZONDAG 6

THEMA: VAN DES MENSEN VERLOSSING

HET HEILIG EVANGELIE: DE BOODSCHAP VAN GODS HANDELEN IN CHRISTUS JEZUS

Ik wilde eigenlijk wel graag beginnen met vraag en antwoord 18 en dan aan de hand van die vraag ook de vragen en antwoorden 16 en 17 met u overdenken.

Immers de laatste vraag van zondag 5 luidde: wat wij voor een Middelaar moeten zoeken. Toen is gezegd: Die een waarachtig en rechtvaardig mens is en die tegelijk ook sterker dan alle schepselen is. Dat is: die ook tegelijk waarachtig God is. We hebben gehoord, dat is een waarheid die wij niet hebben uitgedacht, maar die heeft Gód uitgedacht. Om dát te benadrukken, wilde ik nu dan ook bij vraag 18 beginnen, om daarmee aan te duiden, dat de Heidelberger ons niet anders voorhoudt dan die waarheid, die hij uit het Woord van God, door de Heilige Geest aan de weet gekomen is.

Dus wij zouden na dat laatste antwoord van zondag 5 - van een waarachtig en rechtvaardig mens en tegelijk ook een waarachtig God - zo kunnen overstappen naar die van vraag 18: "Wie is dan die Middelaar die tegelijk God en waarachtig en rechtvaardig mens is?" En dan wordt er kort en bondig gezegd: "Onze Heere Jezus Christus." In dat 'onze Heere Jezus Christus' wordt dus aangeduid, die Persoon, die tegelijk waarachtig en rechtvaardig mens en tegelijk waarachtig God is.

Dat zijn heel belangrijke zaken.

Het is niet altijd even eenvoudig om dat voor te stellen in de gemeente, en ook aan de jeugd van de gemeente, als het gaat over de twee naturen, God én mens in één persoon. Toch zijn dat dingen die wij niet over kunnen slaan, ganselijk niet. Want dat behoort echt tot die fundamenteën van de leer der zaligheid, die blijven staan, omdat God het zo heeft gewild en zó heeft geopenbaard. Wij weten, de kén-bron van deze Middelaar is het heilig Evangelie, is het Woord van God. En in dat Woord van God worden ons deze dingen meegedeeld. Niet als een conclusie van menselijk denken, maar als heilig Evangelie, de boodschap van het reddend handelen van God in Christus Jezus.

En in dát verband, vanuit dat heilig Evangelie, wat dat Evangelie ons openbaart, vanuit wat het over die Middelaar heeft gezegd, onze Heere Jezus Christus, wilde ik een ogenblik letten op dat waarachtig en rechtvaardig mens-zijn en ook op dat waarachtig God-zijn.

CATECHISMUS ZONDAG 6

Waarom, staat er namelijk geschreven, moet Hij een waarachtig en rechtvaardig mens zijn?

Dat woordje waarachtig betekent in dit verband, een écht mens. Niet een schijn-mens. Niet een mens zoals sommigen hebben gezegd: die de substantie van Zijn lichaam uit de Hemel heeft meegebracht en, als het ware, door Maria, als door een trechter, hier in dit leven terecht gekomen is. Zij hebben zulke leringen naar voren gebracht vanuit de gedachte: hoe kan Hij uit dat verloren, zondige mensengeslacht ons vlees en bloed aannemen? Dan is Hij toch zelf ook een zondaar? Dan is Hij toch zelf ook besmet? En daarom hebben zij bedacht dat er iets van een hemelse substantie, de kern van het menselijk lichaam, het materiële - zou je zeggen - is uit de hemel gekomen in Maria.

Maar dat leert ons het Woord niet. Het Woord zegt immers: "Een maagd zal zwanger worden en een Zoon baren" en "Het Woord is vlees geworden en heeft onder ons gewoond". Het Woord is niet van de hemel gekomen in de vorm van vlees op aarde. Nee, het eeuwig willen van God is in de hemel, maar het vlees heeft Hij aangenomen hier beneden, uit de maagd Maria. Daarom ook uit dit ons mens-zijn.

Daarom, 'waarachtig mens' wil hier zeggen: écht mens, niet een schijnvertoning, niet een supermens, niet een mens waar de kiem, als het ware, wat het lichaam betreft, wat het mens-zijn betreft, uit de hemel is meegebracht en in Maria is ingeplant, om daar te volgroeien. Nee, wij geloven dat Hij in die zin waarachtig, echt mens is, dat Hij uit dit ons vlees ons mens-zijn heeft aangenomen.

Dan staat er ook bij: 'een rechtvaardig mens'.

Waarom rechtvaardig? Wat wordt daarmee bedoeld?

Daar wordt mee bedoeld, dat Hij geen zondig mensenkind zou zijn. Dat Hij in de rechte verhouding tot de Heere God zou stáán. Dat Hij niet zoals wij, die, als het ware, erfelijk besmet ter wereld komen en allengskens doorgroeien in het kwade, dat zó bij Hem de aanleg, de inzet niet kón zijn. Dan zou Hij, met eerbied gesproken, tegelijk met Zijn komst, Zélf schuldig staan voor Zijn persoonlijke smet, voor Zijn persoonlijke erfschuld. Hij heeft weliswaar de erfschuld en smet óp Zich genomen, maar Hij was daar Zélf niet mee aangedaan. "Daarom, dat Héilige, dat uit u geboren zal worden, zal Gods Zoon genaamd zijn." 'Dat Heilige' wil hier, als het ware illustreren, - wat de Heidelberger zegt - 'rechtvaardig mens zijn'.

Waarom moest Hij nu zó waar, echt, rechtvaardig, heilig mens zijn?

Het antwoord luidt: In de eerste plaats omdat de rechtvaardigheid van God vordert dat de menselijke natuur, die gezondigd had, voor de zonde betaalde. Die menselijke natuur, de mens-heid, heeft gezondigd. Je moet hier altijd trachten coöperatief te denken. Daar bedoel ik dit mee: Als er staat, 'menselijke natuur', die gezondigd heeft, dan kun je dat eigenlijk wel weergeven (al is het misschien niet helemaal dekkend) met 'mensheid'. Adam en Eva, de eerste mensen, zijn namelijk niet geschapen als op zichzelf staande individuen. God heeft de mensheid willen scheppen in de zin van gemeenschap, van een coöperatie, van iets waar wij allemaal deel van uit maken. Of we nu spreken van tien of van honderd of van een miljard mensen, maar samen vormen al die mensen 'de mensheid'.

Nu, die mensheid, die in principe in Adam en Eva aanwezig was, in de knop, die

CATECHISMUS ZONDAG 6

mensheid heeft gezondigd. Die mensen hebben persoonlijk, maar wij in hen, God verlaten en eigen wegen gekozen.

Nu wil de Heidelberger dít zeggen: Gods rechtvaardigheid, Zijn billijkheid, Zijn recht eist dat nu de menselijke natuur, 'mensheid', dat die ook betaald! Dat die door Gods gerechtigheid gestraft wordt en dat die aan Gods wil, Zijn heilige wet, voldoet. De Heere wil dus niet dat door iets van een andere órde, bijvoorbeeld een engel, een dier, gestraft wordt. Want die engelen behoren tot de geestenwereld en die dieren horen tot de dierenwereld. Maar wij zijn de mensenwereld. Een dier is van een andere rangorde dan de mensen. En nu wil God juist Zijn rechtvaardigheid uiten en handhaven ten aanzien van die mens die gezondigd heeft en niet die kant uit van een engel, een geest of een dier, want dat is heel wat anders. Dieren kunnen wel met ons mee moeten lijden vanwege onze zonden, maar toch is het lijden van een dier van een heel andere geaardheid. Zij hebben wat dát betreft geen gemeenschap met ons.

Nu, God wil dat die mens, die gezondigd heeft, dat die voor de zonde betaald. En daarom moet Jezus Christus een écht, een wáár, mens zijn en niet een schijnvertoning. Maar er is nog meer.

Hij moest ook - hebben we gehoord - een rechtvaardig mens zijn, geen mens die in de knop al reeds verdorven is, geen mens, die, als het ware, vóór de geboorte al besmet is. En dáárom móét Hij dat zijn. Omdat een mens die zélf al een zondaar is, hoe moet die er aan kunnen denken om voor anderen te betalen? Die moet nog beginnen aan zichzelf, om zijn eigen schuld te betalen.

U voelt wel aan, dat, al kunnen wij dat alles niet begrijpen, dit is de openbaring van God. Dit is de openbaring van Zijn wil. Dit is Zijn welbehagen van eeuwigheid aan geweest. Geen ander sóort moet gestraft worden, maar de menselijke soort. Die mens die gestraft moet worden, die moet dan ook zelf met een schone lei beginnen. Want als hij begint in die troebele sfeer, waaruit wij geboren zijn, dan kan hij niet tegelijk voor anderen ook gaan betalen.

Dat niet alleen, Hij moet ook waarachtig God zijn.

Waarom?

Er staat: "Opdat Hij uit de kracht van Zijn Godheid de last van de toorn van God aan Zijn mensheid zou kunnen dragen", dat is punt één.

Wat staat hier nu eigenlijk? Dit: Hij móét Gód zijn. Het is God, geopenbaard in het vlees! "De verborgenheid der Godzaligheid", noemt Paulus dat.

Waarom is dat nu nodig?

Ja, voor de catechisanten is dit allemaal nog vers, omdat we daar al enige tijd met elkaar bij hebben stilgestaan, maar ik hoop dat wij allen opnieuw die oude waarheid mogen inleven.

Stel nu voor: wij, u en ik, zijn mensen, wij zijn ieder voor zich een stukje mensheid, allemaal, mensen met een ziel en een lichaam. Allemaal mensen, die gezondigd hebben, - zegt de Bijbel - en de heerlijkheid van God derven. Allemaal ook mensen van nature kinderen des toorns gelijk ook de anderen. Allemaal sterfelijke, eindige, zondige mensenkinderen.

Denk je nu eens in, de toorn van God tegen de zonde, denkt u zich die eens in als een

CATECHISMUS ZONDAG 6

ontzaggelijk zware, ondragelijke last. Denk hem dus eens even, ter verduidelijking, materieel in. De toorn Gods als een ontzaggelijk groot gewicht, dat boven ons hoofd hangt, boven mijn hoofd.

Nu gaat die toorn van God in beweging komen en God laat dat ontzettend zware gewicht langzaam - of opeens, maar laten we zeggen, langzaam - zakken.

Wat gebeurt er dan?

Ik ben een eindig, broos, nietig, zondig mensenkind. Die last komt op mijn hoofd en ik ga buigen. Die last komt nog lager, ik ga knikken. Die last gaat nog lager, ik ga door de knieën. Tenslotte lig ik plat, dood, verpletterd op de grond. Maar die last drukt door, die drukt dwars door de grond heen, waarop ik lig en hij drukt mij, als het ware, door de bodem heen. Die blijft maar drukken, blijft maar doorgaan. Ik zink, ik blijf zinken en er is geen enkel moment dat ik kan blijven staan, al zou het gebogen zijn, met die last van Gods toorn op mijn schouders en dat ik die last weg zou dragen, ergens heen, op zou maken, dat ik die last gewoon helemaal, als het ware, op zou eten, dat hij niet meer bestaat. Dat kan ik niet. Daar kom ik, als het ware, niet aan toe. Want als die toorn van God een weinig ontbrandt begin ik te zinken. Er is geen moment van staan blijven, er is zelfs geen sprake van dragen. Ik kan niet dragen. Ik wordt verpletterd onder dat gewicht van de toorn van God. Daarom is er ook sprake in de Bijbel van een eeuwig lijden.

Je weet van dat jochie: Grootvader, wat is dat, een bodemloze put, wat ik wel eens hoor in de kerk, in de preek? Kom maar jongen, hier, neem deze mand, doe die konijntjes daar nu eens in, in die mand. Ja, opa. Als er nu eens geen bodem in die mand zit, wat gebeurt er dan? Dan vallen ze op de grond, opa. Maar als er nu eens geen grond is, jongen? Dan blijven ze vallen, opa. Ja, jongen, dat is nu een bodemloze put, altijd zinken en nooit op de bodem komen.

Kijk, waarom is lijden eeuwig?

Omdat die eeuwige toorn van God, die er is, die wordt niet weggedragen, die blijft op die verloren, sterfelijke mens rusten en die mens blijft zinken. Hij kan zelfs niet beginnen om een seconde die toorn Gods aan te vatten en om zich staande te houden onder die toorn van God. Dat blijkt uit de hele Bijbel, wanneer Zijn toorn maar een weinig ontbrandt, dan is de mens weg, onherroepelijk weg, dan is hij in wanhoop, dan is hij ten einde gekomen.

Maar dat brengt dan ook tevens mee dat geen enkel mens in staat is de toorn van God, die tegen de zonde ontwaakt, te dragen. Daar komen wij niet aan toe.

Voor de catechisanten heb ik dat verduidelijkt - ja, ze zit er nu bij - met mijn eigen vrouw. Toen heb ik gezegd, ieder mens heeft een verschillende pijngrens. En toen zei ik, als mijn vrouw, als tante Tiny, zichzelf nu eens heel erg zeer doet, door zich hard te stoten of iets dergelijks, dan raakt ze even buiten bewustzijn, dan valt ze flauw. Ja, als je flauw valt, als je even wegraakt, dan voel je even niets meer. Dat is een soort grens, die voor ieder mens verschillend is.

Dat beeld, gebrekkig beeld, houdt dat nu eens even vast, dan begrijp je de bedoeling.

Kijk, als ik naar Golgotha had gemoeten, dan had ik misschien heel wat kunnen verdragen, net als die moordenaars, maar als ik in had moeten leven wat het betekent, van God verlaten te zijn, dan had ik weggeweest, dan had ik gelijk dood geweest. Dan had ik de eerste minuut, de eerste seconde, toen God Zijn eigen Kind Jezus verliet en Hij daar hing tussen hemel en aarde, dan had Hij gelijk dood geweest. Nu niet, want dat

CATECHISMUS ZONDAG 6

kan niet, dat mag niet, want Hij heeft op Zich genomen om die last van de toorn van God weg te dragen, op te maken, dat er niets meer over is; als je halverwege al dood bent, dan is die last er nog en die blijft als een blok op je liggen.

En nu dat wonder, dat God ons heeft geopenbaard: Hij is ook tegelijk God!

En welke plaats neemt nu Zijn Godheid in?

Niet om het lijden te verlichten. Welnee! Hij is niet tegelijk mens en God om het lijden te verlichten, maar dáárom: Hij kan niet bezwijken in Zijn mensheid onder een last waar de hele wereld onder bezwijken moest. Hij kan niet instorten, Hij moet alles dóórleven en béleven, van de eerste tot de laatste seconde toe. Dat is juist het ontzettende, waar een mens als hij de pijngrens passeert, bewusteloos raakt, mag Hij niet bewusteloos worden. Waar een mens met een vloek in de rampzaligheid valt, daar mag Hij niet vallen. Hij moet het hoofd behouden en het hart. Als Hij gaat sterven is dat geen lot, maar dan is het een dáád! Dan is Hij, als het ware, in de hel geweest. Hij is er geweest. En Hij heeft die last van de toorn Gods opgegeten. Hij heeft die onnoemelijk zware beker uit Gods hand aangenomen, aan de lippen gezet en leeg gedronken, tot de laatste druppel toe. Hij kón niet bezwijken. Daarom is het lijden voor ons zo onbegrijpelijk, zo ondoorgrondelijk, zo ondoorzichtig. Echt waar! Dáárom moest Hij nu God zijn. Díe plaats nam nu die Goddelijke natuur in, om Hem als mens niet te laten sterven, maar levend te laten sterven, bij het volle bewustzijn. Tot de laatste gramschap zou zijn opgemaakt.

We zouden dat ook met een Bijbels voorbeeld kunnen verduidelijken.

Stel je voor: Er wordt een offer gebracht aan de Heere. Dat offer ligt op een altaar. Het altaar is, als het ware, de hand die het offer draagt. Offer betekent ergens ook áán-bidden. Je hebt wel eens van een offerte gehoord, daar zit dat woord ook in. Offeren, aan-bieden. Nu werd in het Oude Testament zo'n offer door de offeraar aangeboden. Maar hij kon dat offer natuurlijk niet op zijn handen houden. Dat offer werd dan op het altaar gelegd. Want dat altaar was het plekje, het instrument, wat het offer moest dragen. En zó aanbieden aan God.

Maar stel nu eens voor: Er ligt een zond- of een schuldoffer. Dat offer moet dus getroffen worden, in de plaats van de schuldige offeraar, door de toorn van God. Dat offer moet verteerd worden. Stel nu eens voor dat dat offer getroffen wordt door een ontzaggelijke kracht, een bliksemstraal, een donderslag. Zou dat offer bijvoorbeeld op een paar plankjes liggen die het nét konden dragen, dan zou dat offer dwars door de plankjes heenvallen, het zou door de grond heengaan, eer het verbrand en verteerd was. Daarom moest dat een stevig altaar zijn, op een stevige basis.

Nu zegt de Hebreënbrieff: "Wij hebben een altaar, van hetwelk geen macht hebben te eten, die de tabernakel dienen."

Dat betekent, die nú nog in de tabernakel of de tempel, of op welke wijze dan ook, met hun eigen offers God willen verzoenen, die kunnen niet van dat altaar dat wij hebben, eten. Die moeten het met zichzelf doen. Die moeten zich warmen bij de sprankeltjes van hun eigen vuur. Wij hebben een altaar. Daar ligt iets eetbaars op. Denk nu eens in: Het altaar is de Goddelijke natuur van Christus. Het Offer ligt daar bovenop, op dat altaar. Maar dat altaar is sterk. Al valt de hemel, al vallen alle vloeken uit de hemel, en donderslagen op dat Offer. Dat Offer, Zijn waarachtige mensheid, wordt niet door de

CATECHISMUS ZONDAG 6

bodem heengeslagen. Het wordt gedragen door de Goddelijke natuur, Die dat Offer ondersteunt, zodat Het niet wegvalt in het niet!

En zó is het nu met die Goddelijke en menselijke natuur. Dat altaar, die Goddelijke natuur, ondersteunt de menselijke natuur, dat het vuur kan uitwoeden. Dat de toorn van God en Zijn gramschap aan een einde kunnen komen, dat die beker écht leeg gedronken wordt. Daarom heb ik altijd in de prediking, als het aan de orde kwam, benadrukt, zodra Christus gaat roepen, 'het is volbracht', dan moet er nog meer gebeuren. Sterven, begraven, enzovoorts. Maar, dáár ligt het keerpunt. Toen lag met eerbied gesproken, de hel achter Hem, niet meer vóór Hem. Bij mensen (daarom kunnen mensen de toorn ook nooit wegdragen) ligt de rampzaligheid áchter de dood. De eeuwige dood volgt als onze lichamen en zielen gescheiden worden. Dan komt de mens in de eeuwige dood. Dat mocht bij Christus niet. Dat mocht niet. Hij moest die eeuwige dood bij het léven ervaren, toen Hij riep: "Mijn God, Mijn God, waarom hebt U Mij verlaten?" Dat was de eeuwige dood, de geestelijke dood.

Voel je nu hoe bij Hem de zaken andersom gingen? Niet eerst de gewone, natuurlijke, lichamenlijk, dood sterven en dan de rest. Nee, bij Hem andersom, omdat Hij het allemaal als bewust, dáádkrachtig moest doen. Dat Offer alleen kan de Vader behagen, de Mens, die werkelijk blijft stáán, in het heetst van de strijd! En Die dan nog kan en durft en wil zeggen: "Mijn God, Mijn God", al ziet Hij niets, al voelt Hij de verlatenheid van die eeuwige en geestelijke dood in Zijn ziel branden, om tóch bij God vast te houden.

Dat is de eerste reden, omdat Hij uit kracht Zijner Godheid de last van de toorn van God, als mens zou kunnen dragen, anders komt het niet klaar. Anders komt Hij er niet uit en dan komt er niemand uit. Daarom die verborgenheid der Godzaligheid. Daarom zijn wij in bepaalde opzichten zo, misschien - ja, het moet - zo scherp en fel: Is Jezus Christus nu waarachtig Gód of niet.

En wat er in vroeger eeuwen door de kerk beleden is op grond van het Woord, dat wordt nu op alle mogelijke manieren ondermijnd, 'dat Hij een voorbeeld is van mens-zijn en mens-waardigheid. Dat Hij het toppunt is van waar een mens kan komen en hoe dat nu God behaagt om zó'n mens te zijn'.

Maar dat is dood-gevaarlijk! Dan betekent dat, dat wij geen enkele waarde kunnen hechten aan: 'Jezus, Uw verzoenend sterven,
blijft het rustpunt van mijn hart'.

Want als dát wáár zou zijn, dan ís de schuld niet betaald. Dan ís de beker niet leeg gedronken. Dan ís de hitte van Gods gramschap niet geblust. Wij zijn òf door dat onuitsprekelijke wonder 'God in het vlees verschenen' door Hém gered, òf wij zijn níet gered en wórden niet gered! Want dan is Jezus allang dood. Dan kunnen de mensen nog wat krampachtige pogingen doen om dat ideaal-beeld te benaderen, zo horizontaal mogelijk, maar het is allemaal gedoemd tot de ondergang. Hij móést Gód zijn, Hij ís Gód. Niet van míj moest Hij God zijn, maar van Gód. Omdat, als Gód verlost, dan verlost Hij goed! Dan verlost Hij eerlijk. Dan verlost Hij op rechtsgronden. Dan is er (wat ons dwaze verstand er ook meent tussen te kunnen brengen) geen speld tussen te krijgen. Dan is het de onmetelijke diepte en rijkdom van Zijn genade. "Die in de gestalte Gods zijnde, geen roof hoefde te achten, Gode gelijk te zijn, maar Hij heeft Zichzelf vernietigd (Zijn Goddelijke natuur, als het ware, achter Zijn menselijke natuur verborgen) en heeft de gestalte van een Dienstknecht aangenomen." En zó heeft Hij onder ons Vaders

CATECHISMUS ZONDAG 6

welbehagen volledig uitgevoerd en uitgewerkt.

Maar er is nog één aspect bij.

Want er staat in het antwoord op vraag 17: "Dat Hij ook God is om ons de gerechtigheid en het leven te kunnen verwerven en wedergeven."

Ja, dat is misschien iets moeilijker uit te leggen. Maar kijk, dan moet je het boek Prediker eens in gedachten houden. In het boek Prediker wordt sterk benadrukt, de nietigheid, de ijdelheid van alle dingen. Daar worden mensen getekend zoals het gaat, elke dag. Zodat die man verschillende keren uitroept: "Ijdelheid der ijdelheden, 't is alles ijdelheid. Wat voordeel heeft nu de mens van al zijn arbeid die hij arbeidt onder de zon, waar doet hij het voor?" Laten we het nu even gewoon met onze woorden zeggen: Hij kan zijn buikje vol eten, enz., maar welke eeuwigheidswaarde zit er nu in? Hoe kun je nu een basis maken waarop het volgende geslacht kan rusten in zekerheid?" Dat kan niet, want hij noemt een voorbeeld. Hij zegt bijvoorbeeld, "Stel nu voor, ik heb met wijs beleid het één en ander bereikt, een goede zaak opgebouwd, een architecten-bureau gehad, prachtige dingen ontworpen, allemaal even mooi. Maar nu gewin ik een zoon. En natuurlijk heb ik gedacht dat hij in mijn voetstappen zou gaan en ik heb hem ook opgenomen in het bedrijf. Ik heb me een beetje teruggetrokken en ik zie het voor mijn ogen de afgrond ingaan. Hij is een dwaas, hij heeft het inzicht niet. Hij heeft misschien wel de papieren, maar hij heeft het inzicht gewoon niet."

Wat gebeurt er nu? Dáár gaat de zaak, langzaam zakt het allemaal in elkaar, totdat er niets meer van overblijft dan een faillissement. Dat is nu écht iets uit de praktijk van het leven, wat nog gebeurt. Als hij dat ziet, zegt hij: "Je zou er wanhopig van worden. Kun je eigenlijk nog wel spreken van een levenswerk? Maar dan ook in de voortzetting, dat het léven blijft geven, arbeid blijft geven, inkomsten blijft geven? Kun je daar nu eigenlijk wel van spreken? Het is allemaal onderworpen aan de omstandigheden, 'wie weet of die jongen wijs is of dwaas?' dat weet je toch niet?"

Zo vind je dan in het boek Prediker heel veel dingen, waarin je tot de conclusie komt, ja man, je hebt gelijk. Als je daar aan gaat zitten denken, hoe het nu allemaal gaat in het leven. Soms gaat het wel honderd jaar en nog langer omhoog. En dan komt er toch een moment, wég, alles wordt weggevaagd. 'Knechten te paard, koningen te voet', je komt van alles tegen, de wonderlijkste dingen. Nu ja, je kunt zeggen, heeft het dan allemaal geen zin? Nu, die man zegt tenslotte: - ik geef het heel vrij weer - Och, ik heb gezien, je moet maar niet al te ver denken, niet al te ver zorgen, leef maar een beetje bij je eigen leven. Ik heb gezien dat het al een grote zegen is, als je je mag verblijden in het werk van je handen en als je een vrouw hebt waar je veel van houdt en omgekeerd. Geniet dan maar het goede, trek maar een witte jas aan, een wit kleed, en laat geen olie op je hoofd ontbreken, want dat is je deel in dit ijdele leven. Geniet dat leven maar, maak er maar gebruik van. Want het is treurig als je het allemaal hebt en je kunt er ook nog geen gebruik van maken, dat is helemaal erg. En het eind van alles is: vreest God en houdt Zijn geboden, want God heeft ons recht gemaakt, maar wij hebben veel uitvluchten, vonden, gezocht."

Weet je wat nu zo karakteristiek is bij die Prediker? Dat je zegt, hé, uiteindelijk denk je aan het versje: 'Niets is hier blijvend, niets is hier blijvend,
alles, hoe vast ook, zal eenmaal vergaan.'

CATECHISMUS ZONDAG 6

En aan dat oud-kerkelijke lied:

'Ach hoe nietig, ach hoe vluchtig,
spoed des mensen leven heen.'

Daar denk je aan. En aan die romantische Rhijnvis Feith:

"t mensdom valt als bladeren af,
ras zal 't nakroost óns bewenen,
er is geen voetstap die beklift', die vást is.

Nu, die mens is in zijn wereldje, midden in de dood, midden in de afbraak, plotselinge - plotseling, dat zag je aan Leen Verhoef, weet je wel. Hij was lang bezig geweest met de gemeente Gouda om een stukje grond, want z'n kwekerijtje was wat aan de krappe kant, werd een beetje klein. Eindelijk: 'Kom de vergunning maar halen'. Dan ga je de vergunning halen en je bent dood. Wie moet de zaak nu verder doen? Wie moet er nu voor de kinderen zorgen? Wie moet dat allemaal doen? - Kijk, nu kan een mens geen enkele garantie geven, hij kan nog geen dag vooruit kijken, nog geen uur. Laat staan dat hij voor zijn nageslacht kan zorgen. Materieel kan hij het eigenlijk nog niet eens, laat staan gééstelijk. Dat komt omdat die mens als méns beperkt is in alle dingen, opgesloten is in het cirkeltje van zijn korte, broze leven. Straks vallen die handen neer, slap, de ziel is er uit. Ja, maar die kan jou ook niet meer helpen, wij geloven niet in contact met de doden en in raadgevingen van de doden. Maar het is weg, de stem zwijgt. Als je in de put zit en moeder is er niet meer of vader, dan kun je niet meer terecht. Zo beperkt is de mens. Zo gauw stort het allemaal in. Zo gauw.

Maar nu is onze Middelaar niet alleen waarachtig mens, maar ook Gód! En door die Goddelijke natuur krijgt dat verwerven en dat uitdelen van Zijn gaven ook een alle-tijd-omspannende waarde, een eeuwigheids-waarde. Kijk eens, met iemand wiens handen niet zo ver reiken, met iemand die in het graf ligt, met iemand die in de hemel op de troon zou zitten, met een telefoontoestel met - wat mij betreft - duizend lijnen er aan, als waarachtig mens, die kan het nooit bijhouden, die kan het niet maken, die kan niet zeggen: "Ik ben met ulieden, ál de dagen", dat kan gewoon niet.

Hij is waarachtig God! Niet alleen om het te verwerven, maar ook om het uit te delen aan de wederhorigen, om bij Hém te wonen, o Heere God. Het heeft eeuwigheidsbetekenis.

Vandaar, nu is het niet meer het ergste dat die breinaald u uit de handen valt van de reumatiek. Het is akelig, maar niet het ergste. Het is niet het ergste als vader niet meer kan werken, om dít of dát te bereiken. Dat is het ergste niet. Als dat met Jezus zo was, met de Middelaar, dat zou vréselijk zijn. Maar met Hem is het ánders. Want Hij is geen mens in die zin zoals wij, alleen, verloren, zondig, onbekwaam, onmachtig. Hij is God én mens in één persoon. En door dat Goddelijke is Hij in alle dingen dragend aanwezig. "Die alle dingen draagt (de Vader draagt alle dingen) door het Woord Zijner kracht", door Christus!

Daarom zei ik, bij ons vallen de breipennen uit handen, de pennetjes vallen uit handen, het sigaartje rolt op de grond, het glaasje breekt onder onze voeten, en ga zo maar door. En misschien - God verhoede het, maar het zou nog kunnen - komen we nog in de kinderstoel terecht, of dat we maar wat zitten te mummelen en we weten nergens meer van. Dat is geen kleinigheid - het heeft mij zo vaak diep aangegrepen en God

CATECHISMUS ZONDAG 6

heeft mij altijd daarin getroost, anders zou ik het niet kunnen, er niet tegen kunnen - wat je zoal tegenkomt in de wereld en in de kerk, je zou in een hoekje gaan zitten en zeggen: voor mij hoeft het niet meer, laat me maar zo gauw mogelijk (als je wat voelt tenminste) dood zijn, of wat dan ook, ze moeten maar een spuitje geven, verschrikkelijk! Maar nu! Nú is Hij niet alleen waarachtig en rechtvaardig mens, maar ook waarachtig GóD! Dat heeft de Heere me zo vaak laten zien en dat betekent niet een menselijke hardheid, want, nogmaals, ik kan er niet eens tegen, maar die eeuwige armen onder die ellendige. Of dat hij met Eli van de stoel valt en zijn nek breekt, of dat hij in het slotje terecht komt, of weet ik wat. "Hij kan en wil en zal in nood, zelfs in het midden van de dood, volkomen uitkomst geven." Dat kan nu en dat dóét Hij! Hoe triest het leven zich ook kan voordoen, hoe we misschien ook de Prediker kunnen volgen, dat hij zegt: "Ik keerde mij om en mijn hart in mij, om te wanhopen aan alle zichtbare dingen, aan al die bewegingen, die er zo zijn in het leven. Met tenslotte overal het bordje: 'overleden' en 'hij stierf'"

Wat is dan de troost voor degene die gelooft?

Niet dat wij een opa of een oma hebben die ons erdoor kan helpen. Het is en zegen als je ze nog mag hebben, daar gaat het niet om. Maar misschien zijn ze allang dood en je vader en moeder ook. Als je niet meer voor jezelf kunt zorgen en je moet sterven, of de afbraak is er. Dat er niemand meer is die jou kan helpen. Je eigen kinderen misschien, als je ze hebt.

Maar nu het wonder waar Luther van zong:

'Ons staat de sterke Held ter zij,
dien God ons heeft verkoren.
Vraagt gij zijn naam? zo weet,
dat Hij de Christus heet,
Gods eengeboren Zoon,
verwinnaar op de troon:
de zeeg' is Hém beschoren.'

Anders was er geen leven meer mogelijk.

Maar nu, hoor eens goed kinderen, wat je ook van plan bent, wat je ook onderneemt, wat je ook doet, er komt een ogenblik dat je toch de waarheid van de Prediker ondervindt, die al zei: "Het ene geslacht gaat, het andere geslacht komt. Alle beken gaan in de zee, de zon gaat op, de zon gaat onder. En je wordt er zo moe van, dat je het niet uit kunt spreken." Je zult het ervaren, vroeg of laat.

Maar dán! O, kinderen, wij zijn gedoopt in de Naam van de Drieënige God. Daar is die God bij die méns geworden is, Die ons vlees en bloed heeft aangenomen en Die tegelijk sterker is dan álle mensen. Die de rouw en de vloek en het doelloze in Zich heeft opgenomen. Die daarbij de toorn Gods over dat doelloze van ons heeft gedragen. Die aan Vaders wil in álles heeft voldaan.

Dan zou ik willen zeggen: "Er zijn onzinnigheden en dwaasheden in ons leven en daarna moeten we naar de doden", zegt ook weer de Prediker. Onze haat is vergeten, daar komen we niet meer aan toe, de liefde is vergeten, alles is vergeten, voorbij. Maar jullie zijn in de kerk, ik ben in de kerk, allemaal, wat een eeuwig wonder dat we in de

CATECHISMUS ZONDAG 6

kerk mogen zijn! Daar is de bodem. Niet de kerk is de bodem, maar het heilig Evangelie ís de Boodschap van Gods reddend handelen in Christus Jezus.

Dát is eigenlijk het fundament, het alles waar het om gaat. Er staat niet een mensje naast je om je te helpen, te troosten, te vermanen, te smeken: "Doe dít, doe dát, dan gaat het beter." Maar er is een sterke Gód, een wonderbare Raadsman, en Vredevorst, een Vader der eeuwigheid.

We gaan nog een keertje verder, als we het beleven mogen, te zijner tijd, maar als je nu erg bang bent, als je zegt: 'ik heb kanker' en 'ik heb dat', er spookt van alles zo door een mens z'n gedachten heen, dat kan ik me wel ergens indenken, je moet natuurlijk aan de Prediker denken: "Je moet je niet al te druk maken over wat morgen komen kán", nu zitten we nog in de kerk. Maar, ik zeg wel eens zo, het zou wel kunnen, twee van de drie mensen sterven aan kanker, dus waarom wij niet? Of aan een hartverlamming of iets dergelijks en dat is niet zo leuk.

Ja maar, onthoudt nu één ding: In het licht van deze God-mens, Middelaar, is het zó voorbij! Een heel klein rukje en je bent weg. En als het iets langer duurt ben je óók zo weg. HIJ LEEFT!!!! En Hij heeft gezegd: "Ik zal jullie niet begeven, Ik zal jullie niet verlaten, Ik ben mét je, ál de dagen."

Nu, dan moet je niet al te versaagd zijn. Nee, dan moet je ook eens een keer mogen denken van: och, dat zal een goede dag zijn, een blijde dag, ondanks dat beetje benauwdheid van mezelf. Als ik mijn ogen mag opslaan voor de troon van God en als ik mag binnenkomen, 'mij, de grootste der zondaren is barmhartigheid geschied'.

Dat dát onze troost moge zijn, tegen álle troosteloosheid en dan ga je gewoon verder. Morgen weer in de winkel of op de zaak of in de auto of achter de wasmachine of in de keuken.

Daar is ergens een licht aan het schijnen, HET LICHT!! "IK BEN MET U!!"

Heb je het weer verknoeid, verprutst?

Erken het aan Hém en zeg: "Lieve Heere, vergeef me en help me, wees me genadig en ga mij met Uw heillicht voor."

Hij is het niet verplicht, maar Hij doet het om Zijns NAAMS wil.

AMEN